TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Phát hiện loài hoa quý hiếm Địa nhãn Himalaya tại Phong Nha - Kẻ Bàng

16:25 10/03/2026

Các nhà khoa học vừa phát hiện loài hoa quý hiếm Địa nhãn Himalaya tại Tiểu khu 649, Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng (Quảng Trị) thuộc danh sách những loài nguy cấp, có nguy cơ tuyệt chủng cao trong Sách đỏ Việt Nam và và Danh lục Đỏ IUCN.

Ban Quản lý Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng cho biết, vừa ghi nhận sự xuất hiện của loài Địa nhãn Himalaya (có tên khoa học là Sapria himalayana Griff) tại Tiểu khu 649 thuộc phân khu bảo vệ nghiêm ngặt do Trạm Bảo vệ rừng Cồn Roàng quản lý, bảo vệ.

Về mặt phân loại và hình thái học, Địa nhãn Himalaya là loài thực vật ký sinh hoàn toàn thuộc họ Vi tháp (Rafflesiaceae), một họ thực vật nổi tiếng bao gồm các loài ký sinh có kích thước hoa lớn nhất thế giới với cấu trúc hoa lớn, hình thái đặc biệt.

Hình ảnh loài Địa nhãn Himalaya ghi nhận tại Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng

Loài này mang đặc điểm sinh học điển hình của thực vật ký sinh toàn phần (holoparasitic plants), nghĩa là chúng hoàn toàn không có diệp lục, không có lá và thân cây thực thụ để thực hiện quá trình quang hợp. Cơ thể sinh dưỡng của loài tiêu giảm tối đa, chỉ tồn tại dưới dạng các sợi nấm (haustorium) xâm nhập sâu vào mô mạch rễ của cây chủ để hút nước và chất dinh dưỡng.

Tại khu vực Tiểu khu 649, các cá thể Địa nhãn được ghi nhận ký sinh chuyên biệt trên rễ của các loài dây leo thân gỗ thuộc chi Nho (Tetrastigma spp.), thuộc họ Nho (Vitaceae). Hoa là bộ phận duy nhất của cây xuất hiện trên mặt đất phục vụ cho chức năng sinh sản.

Các mẫu vật ghi nhận có đường kính hoa dao động từ 15 đến 20 cm, bao hoa màu đỏ thẫm với các đốm vàng nhạt phân bố trên bề mặt. Hoa phát ra mùi hương đặc trưng mô phỏng mùi thịt phân hủy nhằm thu hút các loài côn trùng, chủ yếu là các loài ruồi thuộc bộ Hai cánh (Diptera) đến thụ phấn.

Hình thái hoa loài Địa nhãn Himalaya

Dưới gốc độ sinh thái và bảo tồn, đây là loài có biên độ sinh thái hẹp, đặc biệt nhạy cảm với những biến đổi của môi trường đất, độ ẩm và cấu trúc tầng tán rừng. Loài chỉ xuất hiện dưới tán rừng kín thường xanh mưa ẩm nhiệt đới, nơi có tầng thảm mục dày, độ che phủ cao và hầu như không chịu tác động cơ học từ con người.

Trong Sách Đỏ Việt Nam và Danh lục Đỏ IUCN, Địa nhãn Himalaya (Sapria himalayana Griff) được xếp vào nhóm nguy cấp, có nguy cơ tuyệt chủng cao do vùng phân bố hẹp và sự phụ thuộc hoàn toàn vào quần thể cây chủ.

Phát hiện này không chỉ có ý nghĩa về mặt bổ sung dẫn liệu khoa học cho hệ thực vật khu vực, mà còn góp phần khẳng định tính nguyên vẹn và giá trị sinh thái của hệ sinh thái rừng trên núi đá vôi tại Phong Nha - Kẻ Bàng. Đồng thời nâng tổng số loài thực vật đã ghi nhận tại Vườn quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng lên 2.957 loài, tiếp tục khẳng định vị thế của khu vực như một trung tâm đa dạng sinh học quan trọng của Việt Nam và khu vực.

Khánh An